

मराठी

Paper / Subject Code: 20311 / Marathi - Theory of Literature-I

MA-I (Sem-I)

March 2023

वेळ: 2:३० तास

गुण: 75

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२) अंतर्गत पर्याय लक्षात घ्यावेत.

३) प्रश्नांसमोरील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न १. साहित्य म्हणजे काय ते सांगून साहित्याची विविध अंगे सविस्तर सांगा. (२०)

किंवा

साहित्यकृती मधून व्यक्त होणारी वैशिष्ट्ये उदाहरणांसाहित स्पष्ट करा.

प्रश्न २. साहित्य आस्वादप्रक्रियेच्या गुणधर्माची सविस्तर चर्चा करा.

(२०)

किंवा

साहित्यानुभवाचे सर्वसाधारण स्वरूप सविस्तर सांगा.

प्रश्न ३. साहित्याचे प्रयोजन म्हणजे काय ते सांगून साहित्यातील सत्य आणि बांधिलकी ही

प्रयोजने सविस्तर लिहा.

(२०)

किंवा

साहित्य हे 'कलेसाठी कला' की 'जीवनासाठी कला' या दृष्टिकोणातून विवेचन

करा.

प्रश्न ४. खालील पैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

(१५)

१) साहित्यातील रुपवादी विचार

२) साहित्यातील माध्यम आणि साधन

३) साहित्यातील प्रतिभाव्यापार

४) कल्पनाशक्ती विचार

५) साहित्यिक ज्ञानक्षमता – जोनाथन कलर

६) स्वायत्ततावादी भूमिका

MA- [Sem- I]. मराठी

Paper / Subject Code: 20321 / Marathi - Applied Criticism -I

March-
2023

वेळ: 2:३० तास

गुण ७५

- सूचना:- १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. अंतर्गत पर्याय लक्षात घ्यावेत.
३. प्रश्नांसमोरील अंक गुण दर्शवतात.

प्रश्न १.अ) समीक्षेच्या विविध व्याख्या सांगून समीक्षेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब) आदर्श समीक्षकाच्या अंगी कोणकोणते गुण असावेत ते विशद करा.

प्रश्न २.अ) रूपबंध म्हणजे काय ते सांगून रशियन रुपवादाची तात्विक भूमिका स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब) रुपवादी समीक्षा म्हणजे काय? रुपवादी समीक्षेच्या मर्यादा स्पष्ट करा.

प्रश्न ३.अ) मानसशास्त्रीय समीक्षा म्हणजे काय? ते सांगून फ्राइडची मनोविश्लेषणात्मक संकल्पना स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब) मानसशास्त्रीय समीक्षापद्धतीचा उदय सांगून मानसशास्त्रीय समीक्षेच्या मर्यादा सांगा.

प्रश्न ४.अ) अँग्लो अमेरिकन रुपवादी समीक्षेचे विशेष सांगून 'किडलेली माणसे' या

कथेची रुपवादी समीक्षा करा.

१५

किंवा

ब) 'कावळ्या-चिमणीची गोष्ट' मधील सेंद्रिय रूपबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न ५. कोणत्याही ३ टीपा लिहा.

१५

१. समीक्षाप्रक्रियेत आकलन या घटकाचे महत्व
२. रूपनिष्ठ समीक्षा पद्धतीचे वैशिष्ट्ये
३. मानसशास्त्रीय समीक्षेचे त्रिस्तरीय स्वरूप
४. ऐक जरा ना - इंदिरा संत

वेळ: २:३० तास

गुण ७५

सूचना:-१ सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२. अंतर्गत पर्याय लक्षात घ्यावेत.

३. प्रश्नांसमोरील अंक गुण दर्शवतात.

प्रश्न १अ) १८७४ ते १९२० या काळातील मराठी निबंधाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब) दलित चळवळीतील १८१८ ते १९२० या कालखंडातील निबंधकारांचा

थोडक्यात परिचय करून द्या.

प्रश्न २अ) प्राचीन मराठी काव्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

१५

किंवा

ब) १८८५ ते १९२० या कालखंडातील कवी व कवितेचे स्वरूप थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न ३अ) १८७४ ते १९२० या कालखंडातील कादंबरीचे स्वरूप सांगा.

१५

किंवा

ब) मराठी साहित्यातील स्त्रीलिखित कादंबरीची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न ४अ) 'चरित्र' आणि 'आत्मचरित्र' या वाङ्मयाचा थोडक्यात परिचय करून

१५

किंवा

ब) "आत्मचरित्र हा मराठीतील एक महत्वाचा गद्यात्मक साहित्यप्रकार आहे", हे विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न ५. कोणत्याही ३ टीपा लिहा.

१५

१. स्त्रीलिखित मराठी निबंध

२. रविकिरण मंडळ

३. ग्रामीण चित्रण करणारी कादंबरी

४. चरित्र वाङ्मय प्रकाराचे स्वरूप व विशेष

MA- B. [Sem-I]

मार्च- २०२३

[वेळ : २.३० तास]

[गुण : ७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२. अंतर्गत पर्याय लक्षात घ्या.

३. प्रश्नासमोरील अंक गुण दर्शवितात.

प्र. १ अ. भाषाविज्ञानातील ऐतिहासिक पद्धतीचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा.

२०

किंवा

ब. भाषाकुलाची संकल्पना स्पष्ट करून अंतरवर्तुळ-बहिवर्तुळ सिद्धांताचे विश्लेषण करा.

प्र. २ अ. स्वनपरिवर्तन ही संकल्पना स्पष्ट करून स्वनपरिवर्तनाची कारणे साधार स्पष्ट करा.

२०

किंवा

ब. अर्थपरिवर्तनाची कारणे व अर्थपरिवर्तनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र. ३ अ. आर्य भारतीय भाषाकुळातील संस्कृत-प्राकृत-अपभ्रंश-मराठी हे प्रमुख टप्पे उलगडून दाखवा.

२०

किंवा

ब. शिवकालीन व पेशवेकालीन भाषेचे स्वरूप विस्ताराने नमूद करा.

प्र. ४ प्रत्येक गटातील एक टीप लिहा.

१५

अ. ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाची दोन अंगे

किंवा

इंडो-इरानिअन शाखा

ब. स्वन परिवर्तनाचे प्रकार

किंवा

भाषिक अदानाचे प्रकार

क. आर्यभारतीय प्राचीन भाषाकुल

किंवा

जागतिकीकरणाच्या प्रभावातील मराठी भाषा